

Sekretariatets beretning, maj 2026

- Jeg vil starte med at sige lidt om sekretariatets bemanning. Vi har haft et noget omtumlet forår ift. bemanning, men vi har så været så heldige, at vi har fået mulighed for at ansætte Line, først som projektkoordinator pr. 1. april i projektet bobarhed og nu pr. 1. maj som vores nyansatte sekretariatsmedarbejder.

Så nu er vi på sekretariatet tre: Ann-Britt, der er ansat på 30 timer og har været hos os i nu 4 år, Line der netop er ansat, hun har 17 timer på kontoret og 15 timer i bobarhedsprojektet, i alt 32 timer. Og jeg selv, som er fuld tid – og snart har været i øernes tjeneste i 15 år.

Jeg vil nu dykke ned i nogle af de områder, hvor vi i det forløbne år især har brugt kræfterne.

Beredskabsplaner

- I 2025 besluttede bestyrelsen i Ø-sammenslutningen, at afsætte nogle af de ekstra driftsmidler vi fik, til at understøtte øernes robusthed og tryghed ved at igangsætte arbejdet med at udarbejde lokale beredskabsplaner på syv småøer. Det var Omø, Agersø, Hjarnø, Endelave, Avernakø, Lyø og Bjørnø.

Forløbene blev faciliteret af sekretariatet med Mette som tovholder på indsatsen, og med fagligt input af Nina Baron, lektor ved Københavns Professionshøjskole med speciale i katastrofe- og risikomanagement. Nina guidede i et forløb med workshops øboere, kommuner og beredskabsmyndigheder gennem konkrete scenarier som strømsvigt, stormflod og afbrudte forbindelser.

Øerne har i processen lavet konkrete handleplaner for hvad, der skal ske, hvis katastrofen rammer: Hvem gør hvad? Samtidig blev lokale ressourcer og scenarier kortlagt: Generatorer (eller behovet for samme), mødesteder, sårbare borgere, praktiske kompetencer og ansvarspersoner. De syv øer har nu hver en beredskabsplan, der tager udgangspunkt i hver enkelt øs vilkår.

Der har her i april været online opfølgingsmøder med Nina Baron.

- Der er mulighed for andre øer for at finde inspiration til en lignende proces - se på hjemmesiden!

Indsatsen har vist, at småøerne ikke blot er sårbare samfund, men også stærke og handlekraftige fællesskaber med en særlig evne til at løse udfordringer sammen. Og at beredskab ikke kun handler om planer på papir, men om relationer, lokalkendskab og evnen til at stå sammen, når noget uventet rammer. Det er netop her, småøerne rummer en styrke, som resten af samfundet kan lære af – og øerne er da også eksempler, der efter dette forløb bliver brugt som positive forbilleder i det øvrige samfund!

Vi vil gerne arbejde videre for, at endnu flere øer får mulighed for at udvikle lokale beredskabsplaner i de kommende år. Det kræver at vi finder (fonds-)midler til en fortsat indsats med beredskabsplaner.

Trygge øer

- I efteråret blev vi kontaktet af Beredskabsforbundet, som i samarbejde med Tryg-gruppen er i gang med at udvikle et gæsteberedskab for øer: Tanken er at sundheds- og brand-faglige personer, som besøger en ø, via en app kan tilmelde sig et standby gæsteberedskab og derved kan blive tilkaldt, hvis der skulle opstå en situation på øen som kræver flere (faglige) hænder end det lokale akut- og brandberedskab kan håndtere. De kalder projektet og appen for ”Trygge Øer”. Konceptet er udviklet i samarbejde med Anholts brandberedskab, og appen er netop blevet afprøvet på Anholt her i april. Planen er, at appen gradvist udrulles og tilbydes til øvrige øer.

Vi har desuden også holdt et møde med Dansk Råd for Genoplivning, som vi via Trygggruppen blev sat i forbindelse med. De er ved at udrulle det, de kalder ”Hjertesikker zone”. Det handler specifikt om at hjælpe i situationer, hvor folk rammes af hjertestop. Derfor indgår det også i projektet at tilbyde hjertestartere. De hører gerne fra jer, hvis det har interesse på jeres ø. *Se folder...*

Bobarhed

- Line vil fortælle lidt om vores bobarhedsprojekt. Line startede i projektet 1. april og nåede lige med på det første opstartsseminar i Svendborg.

Dataindsamling

- Vi undersøger ø-specifikke data på forskellige områder. Vi har igen i år med hjælp fra Mathilde og Hermann fra Hjarnø lavet en opdatering af landbrugstal for

de små øer. Det er lige på trapperne, og er baseret på tal for 2025: Vi lavede i 2022 en gennemgribende rapport om landbruget på vores øer, og har så de sidste tre år fulgt op på tallene. Igen i år ser vi en stigning af de fjerndrevne arealer. Altså arealer på en småø, der drives af en landbruger, som ikke er bosat på øen. Det er en bekymrende udvikling.

- Som noget nyt lavede vi i 2025 en undersøgelse af de specifikke passagertal for færgerne til vores øer. Det er en opgave som lyder simple end den er!

Igen er det Mathilde fra Hjarnø som har indhentet data fra Danmarks Statistik. Vi har indkøbt et særtræk, så vi kan se de reelle tal for passagerne og ikke kun afrundet til hele tusinder, som er sådan tallene ligger offentligt tilgængeligt i DS. Men det viser sig at færgerierne ikke indberetter heeeelt ens... Og så er der syv øer, som ikke skal indberette.

Når de to opdateringer er klar sender vi dem til ø-repræsentanterne!

På færgeområdet indhenter vi ud over de nyeste passagertal i år også nye data for kommunernes regnskabstal. Det er et umiddelbart et ret kompliceret arbejde... for her er det vidt forskelligt hvad der indberettes. Når denne del er klar sender vi også den til ø-repræsentanterne!

MRP 2026

- Jeg vil tage jer med ind i vores drifts-maskinrum. (Se også pixi-udgaven i mappen I har fået udleveret).

Vi skal hvert år indgå en mål- og resultatplan (MRP) med Plan- og Landdistriktsstyrelsen, som ligger til grund for det driftstilskud vi får fra staten, som altså administreres af Plan- og Landdistriktsstyrelsen. SaDS laver hvert år et forslag til Mål- og resultatplanen, som så skal godkendes dels af styrelsen og til sidst af ministeren. Det er den, der fastsætter, hvad vi skal lave i det kalenderår vores tilskud dækker.

Vores normale tilskud ligger på 1,8 mio. kr., men i 2024 fik vi en ekstra bevilling på ½ mio kr. og i 2025 og meget glædeligt igen i 2026 har vi fået en ekstrabevilling på 1 mio kr. om året. Det vil sige at vi i '25 og '26 får et samlet driftstilskud på 2,8 mio. kr.

Pengene skal bruges i det år de er givet – vi må altså ikke spare op af driftstøtten... Ud over driftstilskuddet har vi jo kontingentindtægter fra jer – og støtte medlemmer samt et mindre tilskud fra Slots-og Kulturstyrelsen.

Så alt det I har hørt om i Kirstens beretning, og det jeg allerede har nævnt, er en del af vores mål- og resultatplan.

- Her er de 8 resultatmål som vi skal opfylde i 2026 for at få vores driftsmidler:

Resultatmål 1: **Udarbejdelse og udsendelse af Ø-posten i 2026**

Resultatmål 2: **Øbesøg for relevante interessenter, herunder Udvalget for Landdistrikter og Øer**

Resultatmål 3: **National sparringspartner vedr. småøer. Særligt postservice vil fylde meget i 2026**

Resultatmål 4: **Bobarhed, projektdrift og -aktiviteter**

Resultatmål 5: **Årets Ø 2026**

Resultatmål 6: **Erhvervsindsats for virksomheder på småøerne**

Resultatmål 7: **Dataindsamling og kortlægning**

Resultatmål 8: **Færger som politisk fokuspunkt**

- Nr 1 – Øposten – er vores vigtigste kommunikationsplatform til øboerne, men også til vores samarbejdspartnere og politikere. Vi har Lene som journalist og tilrettelægger på bladet. Det er gode, relevante artikler, og jeg håber I på øerne sørger for at få delt bladene ud, når de kommer til jer. De blive sendt kassevis til øerne direkte fra trykkeriet, med PostNord, så derfor kan der gå lidt tid. Sig endelig til, hvis I ikke har modtaget bladet! Vi sender en mail når de er på vej.

Nr. 2 – Øbesøg – har Kirsten nævnt og nr. 3 – ”National sparringspartner vedr. småøer” – er en bred opgaver, der favner rigtig meget af det vi laver: kontakt, dialog, møder med omverdenen og Samarbejdspartnere – fx LAG Småøerne, Færgesekretariatet, Småøernes Færgeselskaber (hvor Kirsten har plads i bestyrelsen), Landdistrikternes Fællesråd, Forenet Kredit, Friluftsrådet, Beredskabsforbundet, Trykgruppen osv. Det kan også være henvendelser fra kommuner, fra pressen og fra andre med ø-specifikke spørgsmål.

Vi laver også høringssvar på en lang række områder – når noget har betydning for småøerne. Her ligger også hele den politiske kontakt. Og som I kan se forventer vi at postservice vil fylde en del i år. Det har det allerede gjort, og når der igen er

gang i Folketinget, så vil vi følge op på postservice og ikke mindst puljen til postservice på øerne.

Nr 4 – bobarhed - har Line lige fortalt om. Og grunden til at det indgår i vores aftale om *driftsmidler* er, at de tilskudsmidler, det er lykkedes os at få til projektet udelukkende dækker projektkoordinatorens (Lines) timer og ø-coachenes honorar. Øvrige udgifter – fx til møder, til Åbo Akademis rådgivning og til mine timer som projektleder – har bestyrelsen besluttet at bruge driftsmidler til – og i 2026 en del af den ekstra mio. kr.

og nr. 5 – Årets Ø – har Kirsten berørt. Igen: Forenet Kredit betaler for præmiepengene og nogle af udgifterne til kommunikation om projektet, mens vi betaler for Ann-Britts timer til hele sekretærfunktionen bag Årets Ø. Vi har også betalt for de tre fine film, der er lavet for de nominerede øer, fordi vi i år havde midler til det i et andet projekt. Derfor indgår Årets Ø som et resultatmål i Mål- og Resultatplanen.

Nr. 6 – erhvervsindsats – udspringer af den indsats vi har haft i de sidste ca. 1½ år, hvor vi har lavet seminarer, både online og fysisk samt studieture for fødevareproducenter og spisesteder. I år vil vi brede det mere ud til at favne flere brancher i samarbejde med LAG Småøerne, der også har fokus på erhvervslivet på småøerne. Så til efteråret er LAGen tovholder på et erhvervsseminar, mens vi planlægger et mere branchefagligt seminar for købmænd på øerne. Så vi deler opgaverne mellem os, men samarbejder om indsatsen.

Nr 7 – Dataindsamling – har jeg fortalt om,

og nr. 8 er en synliggørelse i Mål- og Resultatplanen af, at færger og de tilhørende problematikker har høj prioritet og er et emne, vi bringer videre på det politiske plan.

Men hvad laver vi så ellers?

- Vi har i 2025 været på Folkemøder – dels på Skivemødet, hvor vi i 2025 havde en stand, dels på Bornholms Folkemøde. Det skal vi igen i denne og næste måned, dog uden stand i år.

Op til påske sørgede Ann-Britt og Lene for, at vi kunne levere en masse godt materiale til et Ø-magasin, som Jyllands-Posten havde tilbudt os, at de ville publicere. Vi har et par eksemplarer med.

Og så sender vi nyhedsbreve ud: Vi har et bredt offentligt nyhedsbrev som alle kan tilmelde sig (det vil jeg anbefale at I gør!), og så sender vi mere interne ting – det kan fx være tabeller med færgetilskud, eller høringssvar vi har lavet – i en nyhedsmail til øernes beboerforeninger (vores medlemmer) – dvs. vi sender det til SaDS ø-repræsentanter og beboerformænd. SÅ derfor: sørg for at holde os orienteret, når I skifter ud på de poster! (Listerne ligger nede på bordet- HUSK at tjekke og rette, så vi har de rigtige stående ud for jeres ø!).

Og så arrangerer vi løbende netværksmøder og seminarer for øboere om relevante emner. Senest fx færgeseminaret i oktober.

Kystsikring

- Og her til sidst et kig lidt fremad – igen et eksempel på henvendelser, hvor vi fungerer som national sparringspartner: Kystdirektoratet har i kraft af den politiske aftale der blev indgået i oktober 2025 – kaldet ”Accelerationspakke for kystbeskyttelse” – fået til opgave at stå for et ”Vejledningsinitiativ i kystbeskyttelse målrettet landdistrikter og småøer”.

Det er jo positivt, at man ser et særligt behov for vejledning i kystbeskyttelse på øerne! Og positivt at vi bliver inddraget.

De er lige startet med et orienteringsmøde for kommuner med øer, som jeg deltog i som observatør i går eftermiddags. På mandag i næste uge har Kirsten og jeg så et bilateralt, online møde med Kystdirektoratet, hvor de gerne vil høre om småøernes udfordringer.

- De skriver i deres oplæg bl.a. ”Øer og landdistrikter er også udsat for stormflod. De tyndt befolkede områder prioriteres dog ikke altid højest i kystbeskyttelsen, *fordi de skader, der potentielt kan spares, ikke kan nå samme niveau som i de tæt bebyggede byområder.* Bedre planlægning og øget viden om kystbeskyttelse skal nu medvirke til at øge trygheden og beskyttelsen af borgerne.

Vejledning fokuserer på konkrete projekter – dvs. der skal som minimum være *en identificeret strækning med behov for etablering af kystbeskyttelse* – man behøver ikke have udvalgt en specifik løsning.

Initiativet er målrettet opstartsfasen og ikke den videre ansøgnings- og anlægsfase.

- De oplyser at initiativet strækker sig over en fireårig periode - og udvikles løbende undervejs. Der er afsat 5,1 mio.kr årligt fra 2026 til 2029 til initiativet.

For kommuner, er der tale om det, Kystdirektoratet kalder en ”pilotfase og et antal efterfølgende rul”. For borgere og interessenter er indsatsen ikke nærmere fastlagt.

Vejledningsteamet i Kystdirektoratet er i gang med at udvikle den målrettede vejledningsindsats til landdistrikter og småøer, og de er meget interesserede i vores inputs, perspektiver mm. De er også interesserede i, om der er steder, hvor vi ser et særligt aktuelt behov.

Og så vil de gerne høre om vores erfaringer med afvikling af workshops mm. for øboere (ift. online, fysisk osv.).

- Tidligere på året fik vi en henvendelse fra et andet kontor i Miljøministeriet, nemlig det sekretariat, der skal betjene den ekspertgruppe, den daværende regering nedsatte, som skal komme med anbefalinger til *bidragsfordeling langs kysterne*.

Ekspertgruppen skal udarbejde en model for, hvordan et givet finansieringsbidrag til kystbeskyttelsesprojekter mod stormflod fordeles mellem lodsejerne.

De har henvendt sig fordi de gerne vil høre om vores erfaringer med fastsættelsen af bidragsfordelinger....

Vi har jo nogle erfaringer fra tidligere på både Omø og Anholt – og sikkert flere steder på øerne?

Men p.t. er ekspertgruppen sat i bero mens vi venter på regeringsdannelsen.

- Så her til sidst i min beretning: en husker til jeres erhvervsdrivende på øerne om Erhvervsseminar den 7. oktober og Købmandsseminar i november –
- Og til øboere i de kommunale ø-udvalg (eller tilsvarende) så afholder vi et kursus om ø-og kommunesamarbejde den 27.-28. august.

Og I får selvfølgelig datoen for efterårets repræsentantskabsmøde, som er den 6-8. november, på Dalum Landbrugsskole.

*

Og nu - en stor tak til bestyrelsen for mange gode debatter i løbet af året! Tak til Kirsten og Bjarne - Vi har nået mangt og meget, igen i år!

Men allermest: En kæmpe tak til mine gode folk på kontoret. Ann-Britt, du er simpelthen min faste klippe i et til tider stormfuldt hav! Du er bare drøngod, dygtig og med et skarpt blik for det essentielle! – og du er også god til at skære væk, når fx jeg har tendens til at gemme også det 47. eksemplar af en folder, vi har gemt fra engang i forrige århundrede, hvor 1 eller 2 eksemplarer måske kan være nok.

Og Line – skønt at have dig om bord! Vi – AB og jeg - glæder os varmt til meget mere samarbejde om øernes sag. Tak fordi du med så positivt sind og meget kort betænkningstid er trådt til både i bobarhed og på kontoret med en gejst, der kun kan smitte!

Det var min beretning fra sekretariatet.

9. maj 2026
Lise Thillemann Sørensen
Sekretariatsleder
Sammenslutningen af Danske Småøer